

TIETOJA PALVELUNTARJOAJASTA SEKÄ TARJOTTAVISTA PALVELUISTA

Tähän tiedotteeseen on koottu sijoituspalvelulain ja sen nojalla annettujen viranomaissääntelyn mukaiset tiedot Northern Star Partners Oy:stä, sen tarjoamista sijoitus- ja oheispalvelusta sekä tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista. Tarkemmat palvelukohtaiset tiedot sekä mahdolliset sopimusehdot annetaan tarvittaessa ennen palvelun tai rahoitusvälineen tarjoamista. Northern Star Partners Oy päivittää näitä tietoja tarvittaessa. Päivitykset ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla www.northern.fi

Palveluntarjoaja

Northern Star Partners Oy
Y-tunnus 2326933-6
Osoite: Eteläranta 8, 00130 Helsinki
puhelin 0207 343 161
sähköposti: info@northern.fi
www.northern.fi

Palvelukielet ja asiointitapa

Northern Star Partners Oy:n (jäljempänä Northern Star Partners Oy tai Northern Star Partners) asiointikieliet ovat suomi ja englanti. Asiakaspalvelu tapahtuu pääasiassa suomen kielellä. Northern Star Partnersin käyttämät sopimusehdot sekä muut asiakirjat ovat palvelusta riippuen joko suomen tai englannin kielisiä.

Asiakkaat voivat ottaa yhteyttä Northern Star Partnersiin joko puhelimitse, sähköpostilla tai sopimalla henkilökohtaisesta tapaamisesta Northern Star Partnersin toimistolla.

Northern Star Partnersilla on oikeus lähettää sijoituspalveluun liittyvää kirjallista tietoa asiakkaalle kirjeitse, faksilla, sähköpostitse tai muulla asiakkaan kanssa eriksen sovitulla tavalla. Northern Star Partners ei vastaa sähköisillä viestintävälineillä lähetetyn viestin saapumisesta asiakkaalle eikä viestin tietoturvasta. Sähköisillä viestintävälineillä lähetetyt viestit ovat suojaamattomia ja alttiita häirinnälle. Ulkopuolisella henkilöllä on mahdollisuus saada tietoja asiakkaalle lähetetyn viestin sisällöstä sekä muuttaa sen sisältöä.

Puheluiden, keskustelujen ja sähköisen viestinnän tallentaminen

Northern Star Partners Oy on velvollinen dokumentoimaan asiakkaan kanssa käytävät puhelinkeskustelut ja sähköiset viestit, jotka liittyvät toimeksiantojen vastaanottamiseen tai voivat johtaa liiketoimiin. Lisäksi Northern Star Partners Oy on velvollinen pitämään kirjaa asiakkaan kanssa henkilökohtaisessa tapaamisessa käytävistä keskusteluista. Tallenteita käytetään toimeksiantojen todentamiseen, riskienhallintaan ja mahdollisten riitatilanteiden selvittämiseen. Northern Star Partnersin tulee luovuttaa tallenteet toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä. Tallenteet säilytetään vähintään viiden vuoden ajan, jollei Finanssivalvonta pyydä säilytyksen pidentämistä seitsemään vuoteen. Asiakkaalla on oikeus pyytää kopio puhelu- tai muusta tallenteesta.

Toimilupa ja valvova viranomainen

Northern Star Partners Oy:n toimintaa valvoo Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, 00101 Helsinki.

Northern Star Partners Oy:llä on Finanssivalvonnan myöntämä toimilupa, jonka perusteella yhtiö voi harjoittaa

- omaisuudenhoitoa
- sijoitusneuvontaa
- sijoitustutkimusten ja rahoitusanalyysien tuottamista
- toimeksiantojen toteuttamista
- toimeksiantojen välittämistä

Northern Star Partners Oy ei käytä sidonnaisasiamiehiä sijoitus- ja ohjeispalvelujen tarjoamisessa.

Tiedot Northern Star Partners Oy:stä ja tarjottavista palveluista

Mikäli asiakas on antanut suostumuksensa, että Northern Star Partners Oy voi täyttää sijoituspalvelulain mukaisen yleisen tiedonantovelvollisuuden julkaisemalla tiedot internetsivuillaan, tulee asiakkaan perehtyä tietoihin yhtiön internetsivuilla www.northern.fi.

Tarjottavat palvelut

Northern Star Partners Oy tarjoaa asiakkailleen toimiluvan mukaisia sijoituspalveluja. Tarkempi kuvaus palveluista ja niiden ehdoista ilmoitetaan asiakkaille palvelun tai rahoitusvälineen tarjoamisen yhteydessä.

Omaisuudenhoito

Northern Star Partners tarjoaa asiakkailleen sekä täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita että konsultatiivista omaisuudenhoitopalvelua.

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelussa Northern Star Partners hoitaa itsenäisesti asiakkaan omaisuudenhoitopalveluun sijoittamia varoja asiakkaan kanssa sovittujen rajoitteiden puitteissa. Omaisuudenhoidossa olevat asiakkaan asiakasvarat säilytetään asiakkaan nimissä olevalla arvo-osuutilla, säilytyksessä ja talletustilillä.

Konsultatiivisen omaisuudenhoidon tarkoituksena on konsultoida asiakasta sijoitusstrategiassa ja sen suunnittelussa sekä konsultoida myös sijoituspäätösten teossa. Tavoitteena on optimoida salkkurakenne ja hallita sijoitusten kokonaisriskiä. Konsultatiivinen omaisuudenhoito tapahtuu asiakkaan kanssa sovittujen reunaehtojen mukaisesti. Northern Star Partners Oy antaa asiakkaalle sijoitusehdotuksia, mutta asiakas päättää itse toteuttaako hän ehdotetut transaktiot.

Sijoitusneuvonta

Sijoitusneuvonnalla tarkoitetaan yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle rahoitusvälinettä koskevaksi liike-toimeksi. Suositus on esitettävä asiakkaalle soveltuvana tai sen on oltava sellainen, että siinä on otettu huomioon kyseisen asiakkaan yksilölliset olosuhteet ja siinä on suositeltava

- a) tietyn rahoitusvälineen myymistä, ostamista, merkitemistä, vaihtamiasta, lunastamista, hallussapitoa tai tällaiseen rahoitusvälineeseen liittyvän mekrkintäsitoumuksen antamista;
- b) tietyn rahoitusvälineen antaman, rahoitusvälineen osto-, myynti-, merkitesmis-, vaihtamis-, tai lunastusoi-keuden käyttämistä tai käyttämättä jättämistä.

Northern Star Partners tarjoaa asiakkailleen ei-riippumatonta sijoitusneuvontaa. Tämä tarkoittaa sitä, että Northern Star Partnersin tarjoama sijoitusneuvonta ei perustu laajaan analyysiin eri rahoitusvälineistä, vaan rajoittuu pääasiallisesti Northern Starin markkinoimiin tuotteisiin tai rajalliseen joukkoon muita rahoitusvälineitä.

Toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen

Northern Star Partners voi ottaa vastaan ja välittää asiakkaiden sijoitusrahasto-osuuksia koskevia merkintä- ja lunastustoimeksiantoja tai konsultatiiviseen omaisuudenhoitoon liittyviä toimeksiantoja.

Tietoja Northern Star Partnersin rahastoista on saatavissa yhtiön nettisivuilta www.northern.fi.

Palveluista perittävät palkkiot ja kulut

Northern Star Partnersin tarjoamista palveluista peritään kyseistä palvelua koskevassa sopimuksessa määritelty palkkio. Northern Star Partners kertoo asiakkaalle sääntelymukaiset tiedot sijoituspalvelun ja asiakkaalle suositellun tai markkinoidun rahoitusvälineen kulut sekä tiedot mahdollisten kolmansien osapuolten maksujen osalta.

Asiakasvarojen säilyttäminen

Northern Star Partners Oy ei säilytä asiakasvaroja hallussaan. Omaisuudenhoidon asiakasvarat pidetään asiakkaan nimissä olevalla tilillä.

Eturistiriidat

Eturistiriitatilanne syntyy silloin kun Northern Star Partnersin, Northern Star Partnersiin sidoksissa olevan henkilön tai määräysvallan kautta suoraan tai välillisesti Northern Star Partnersiin sidoksissa olevan henkilön osalta

jokin seuraavista tilanteista sijoituspalvelun tai oheispalvelun tarjoamisen, sijoitustoiminnan harjoittamisen tai muun syyn vuoksi pitää paikkansa:

- a) Northern Star Partners tai edellä tarkoitettu henkilö saa todennäköisesti taloudellista etua tai välttää taloudellisen tappion asiakkaan kustannuksella;
- b) Northern Star Partnersilla tai edellä tarkoitettulla henkilöllä on asiakkaalle tarjotun palvelun tai asiakkaan lukuun toteutetun liiketoimen tulokseen liittyvä, asiakkaan edusta poikkeava etu;
- c) Northern Star Partnersilla tai edellä tarkoitettulla henkilöllä on taloudellinen tai muunlainen kannustin suosia asiakkaan etujen sijaan toisen asiakkaan tai asiakasryhmän etuja;
- d) Northern Star Partners tai edellä tarkoitettu henkilö harjoittaa samaa liiketoimintaa kuin asiakas;
- e) Northern Star Partners tai edellä tarkoitettu henkilö saa tai tulee saamaan toiselta henkilöltä kuin asiakkaalta sellaisen kannustimen, joka liittyy asiakkaalle tarjottuun palveluun, rahallisina tai ei-rahallisina hyötyinä tai palveluina.

Northern Star Partnersilla on sisäiset kirjalliset ohjeet ja periaatteet eturistiriitatilanteiden tunnistamisessa, hallinnassa ja ehkäisemisessä noudatettavista menettelytavoista.

Lähtökohtana on, että sijoitus- tai oheispalveluita tarjotessaan Northern Star Partners ja sen henkilöstö tai edustaja kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti, toimii hyvän tavan ja asiakkaan edun mukaisesti, varmistaa salassapitoa koskevien sääntöjen noudattamisen sekä toimii riippumattomasti ja objektiivisesti.

Mahdollisten eturistiriitojen syntymistä ehkäistään muun muassa sisäisellä ohjeistuksella ja koulutuksella, käytämällä tarvittaessa erillisiä tietojärjestelmiä, rajoittamalla käyttövaltuuksia tietokantoihin ja järjestelmiin, ja noudattamalla organisaation sisällä salassapitoa koskevia säännöksiä.

Eturistiriitatilanteiden ehkäisemiseksi ja valvomiseksi yhtiön vaikuttavassa asemassa toimivia henkilöitä koskee näiden omaa ja lähipiirin kaupankäyntiä sääntelevä henkilökohtaisia liiketoimia koskeva ohjeistus sekä sisäpiiri-ilmoituksia koskevat menettelytavat. Toimenpiteet vaihtelevat sen mukaan mistä liiketoiminnasta tai palvelusta on kyse. Edellä tarkoitettujen menettelytapojen ja periaatteiden noudattamista myös valvotaan säännöllisesti. Henkilökohtaisen kaupankäynnin ohjeistukset sekä sisäpiirirekisteriin liittyvät asiat ovat määritelty tarkemmin yhtiön muussa sisäisessä ohjeistuksessa.

Eturistiriitatilanteet pyritään aina ensisijaisesti ehkäisemään etukäteen. Eturistiriitatilanteiden syntyessä yhtiöllä on velvollisuus toimia hyvän tavan ja asiakkaan edun mukaisesti ja antaa asiakkaalle riittävän tarkat tiedot tällaisen eturistiriitatilanteen luonteesta ja syistä sekä asiakkaaseen kohdistuvat riskit ja asiakkaan etuihin kohdistuvien riskien pienentämiseksi toteutetut toimenpiteet ennen liiketoimen suorittamista, jotta asiakas voi tehdä päätöksen tilanteessa, jonka yhteydessä eturistiriita syntyy. Asiakkaalle on lisäksi ilmoitettava, että Northern Star Partnersin hallinnolliset järjestelyt eivät tässä tapauksessa ole riittäviä ehkäisemään eturistiriitaa eikä siten pystytäkään varmistumaan kohtuullisen luotettavasti, että asiakkaan etuihin kohdistuvilta riskeiltä vältytään ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun. Asiakas harkitsee itsenäisesti, haluaako hän kerrotusta eturistiriitatilanteesta huolimatta että liiketoimi suoritetaan. Tällöin on myös mahdollista, että kyseistä liiketoimintaa ei eturistiriitatilanteen välttämiseksi toteuteta. Myös Northern Star Partnersilla on mahdollisuus päättää ettei liiketoimea suoriteta eturistiriitatilanteen vuoksi. Vastuu lisätietojen antamisesta asiakkaalle eturistiriitatilanteita koskevista periaatteista on aina asiakasta palvelevalla yhteyshenkilöllä.

Näitä eturistiriitojen tunnistamista, estämistä ja hallintaa koskevien periaatteiden noudattamista valvotaan ja tunnistetut eturistiriitatilanteet käsitellään periaatteiden mukaisesti ja raportoidaan hallitukselle. Näiden periaatteiden ajantasaisuus varmistetaan vuosittain ja niitä päivitetään aina tarvittaessa.

Asiakasvalitusten käsittely

Yhtiön tulee esittää aina internetsivuillaan yhteystiedot, johon asiakasvalituksen voi jättää. Asiakasvalitus tulee tehdä kirjallisesti. Asiakasvalituksessa tulee esittää valituksen peruste sekä selvitys, jossa yksilöidään asiakkaan perustiedot sekä asiakasvalituksen kohde (yksilöity transaktio tai palvelu). Mikäli reklamaation selvitys vaatii lisätietoja, Northern Star Partners on yhteydessä asiakkaaseen täydentävän informaation saamiseksi, muussa tapauksessa asiakkaaseen ollaan yhteydessä kahden viikon kuluessa asiakasvalituksen vastaanottamisesta. Mikäli asiakasvalitus edellyttää pikaisia toimenpiteitä mahdollisen haitan tai tappion pienentämiseksi, asiakasvalituksen vastaanottajan tulee reagoida ilman aiheetonta viivytystä ja asiakasreklamaatio voidaan tehdä myös suullisesti.

Northern Star Partnersissa kaikki sille tehdyt asiakasvalitukset käsitellään ja rekisteröidään yhtiön tietokantaan, jonne on kerätään kaikki valitusta koskeva dokumentaatio. Asiakasvalitukset käsitellään joko suomen tai englan-

nin kielellä asiakkaan etu huomioonottaen. Asiakas voi toimittaa asiakasvalituksen asiakasvastuulliselle henkilölle ellei muuta informaatiota ole annettu asiakkaalle. Yhtiön informoi asiakasta välittömästi valituksen vastaanottamisen jälkeen ja ilmoittaa käsittelyn aloittamisesta.

Jos Northern Star Partnersin ja asiakkaan välillä ei päästä neuvotteluteitse ratkaisuun, voi ei-ammattimainen asiakas kääntyä Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan puoleen tilanteen selvittämiseksi tai viedä erimielisyyden ratkaistavaksi Arvopaperilautakuntaan. Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan puhelinnumero on 09 685 0120 ja Internet-sivu www.fine.fi.

Arvopaperilautakunta neuvoo, ohjaa ja etsii ratkaisuja asioissa, jotka koskevat arvopaperimarkkina-lainsäädäntöä ja siihen liittyvien viranomaismääräysten sisältöä, sijoituspalvelusopimusten ehtojen soveltamista, hyvää arvopaperikauppatapaa sekä muuta arvopaperikäytäntöä. Palvelu on maksutonta ja on käytössä kaikille ei-ammattimaisille sijoittajille, jotka ovat asiakassuhteessa sijoituspalveluyritykseen, pankkiin tai rahastoyhtiöön. Lisätietoja Arvopaperilautakunnasta saa Internet-sivuilta www.fine.fi.

Palkitseminen

Northern Star Partnersin palkkiopolitiikka noudattaa Finanssivalvonnan ohjeistusta. Palkkiopolitiikka on laadittu siten, että palkitseminen ei aiheuta eturistiriitaa tai sellaista kannustinta, joka saa henkilöt toimimaan yrityksen asiakkaiden edun vastaisesti.

Kannustimet

Kannustimella tarkoitetaan sijoituspalvelulain mukaan maksua tai etuutta, jonka Northern Star Partners voi saada tai antaa yhteistyökumppaniltaan toimeksiannon välittämisen tai omaisuudenhoitopalveluiden markkinoinnin yhteydessä.

Northern Star Partners ei vastaanota kannustimia omaisuudenhoitopalvelun osalta.

Northern Star Partners voi saada palkkioita muilta palveluntarjoajilta välittäessään rahastomerkitöjä näiden rahastoihin. Palkkioiden suuruus voi perustua rahastomerkitöihin, lunastuksiin tai olemassa olevaan rahastokantaan. Northern Starin hoitamien rahastojen tekemiin sijoituksiin liittyvät palkkionpalautukset hyvitetään rahastoille.

Palkkiot ovat korvausta Northern Star Partnersille yhteistyökumppanien tuotteiden ja palveluiden välitys- ja markkinointiyöstä. Northern Star Partnersissa käytetään vain hyvän tavan mukaisia kannustimia, joiden tarkoituksena on parantaa asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja mahdollistavat laajemman tuotevalikoiman tarjoamisen asiakkaille. Palkkiot eivät lisää asiakkaan palvelusta maksamia kuluja. Northern Star Partners antaa asiakkaalle tämän pyynnöstä lisätietoja tällaisista maksuista ja palkkioista.

Northern Star Partners voi vastaanottaa vähäisiä ei-rahallisia etuja, joita ovat esimerkiksi seminaarituloisuusdet ja niihin liittyvät materiaalit sekä tilaisuuksiin liittyvä kohtuullinen tarjoilu.

Sijoitustutkimukset kannustimina

Northern Star Partners ottaa vastaan ainoastaan vastikkeellisia sijoitustutkimuksia, jotka maksetaan tutkimusmaksutililtä. Tutkimusmaksutili rahoitetaan asiakkailta veloittavalla tutkimusmaksulla.

Parhaan toteutuksen periaate

Northern Star Partners on määritellyt toimintaperiaatteet, joita yhtiö noudattaa toimeksiantoja välittäessään ja antaessaan toimeksiantoja toteutettavaksi, jotta se toteuttaa kaikki riittävät toimenpiteet päästäkseen asiakkaan kannalta parhaimpaan mahdolliseen tulokseen ja toimiakseen asiakkaidensa parhaiden etujen mukaisesti.

Northern Star Partners välittää rahastomerkitöihin ja lunastuksiin liittyvät toimeksiannot välittömästi toteutettavaksi rahastojen sääntöjen mukaan.

Northern Star Partners ottaa huomioon toimeksiantoja antaessaan ja välittäessään seuraavat seikat alla mainitussa tärkeysjärjestyksessä:

- rahoitusvälineen hinta
- kustannukset
- toimeksiannon toteutuksen nopeus

- toteuttamisen ja toimituksen todennäköisyys
- toimeksiannon suuruus
- toimeksiannon luonne
- muut toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat

Ei-ammattimaisen asiakkaan osalta paras mahdollinen tulos määräytyy kokonaissuorituksen perusteella, joka muodostuu rahoitusvälineen hinnasta ja toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden on sisällettävä kaikki suoraan toimeksiannon toteuttamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut, myös toteuttamispaikan maksut, määritys- ja toimitusmaksut sekä kaikki muut toimeksiannon toteuttamiseen osallistuville kolmansille osapuolille suoritettavat maksut.

Jos asiakas on antanut ohjeen toimeksiannon toteuttamisesta, Northern Star Partners noudattaa ensisijaisesti asiakkaan antamaa ohjetta. Asiakkaan antamat ohjeet saattavat estää tai rajoittaa NSP:ia noudattamasta parhaan toteutuksen periaatteita ja saavuttamasta asiakkaan kannalta parasta mahdollista lopputulosta.

Listaus yhteisöistä, joihin Northern Star Partners on välittänyt toimeksiantoja toteutettavaksi on nähtävissä yhtiön internetsivuilla www.northern.fi.

Northern Star Partners seuraa parhaan toteutuksen periaatteita säännöllisesti ja päivittää periaatteita vähintään vuosittain. Vastapuolten toteutuksen laatua seurataan jatkuvasti ja, mikäli tarvetta esiintyy, vastapuolia voidaan vaihtaa.

Asiakas voi saada pyynnöstä tietoja yhteisöistä, joihin toimeksiantoja välitetään tai annetaan toteutettavaksi.

Verotus

Asiakas vastaa aina itse sijoitustoimintaansa liittyvistä veroseuraamuksista, mistä syystä asiakkaan tulee huolellisesti ennen sijoituspäätöksen tekemistä perehtyä rahoitusvälineeseen liittyvään verotukseen. Asiakkaan vero-kohtelu määräytyy kunkin asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden mukaan. Verotus voi myös tulevaisuudessa muuttua. Asiakkaan tulee tarvittaessa kääntyä veroasiantuntijan puoleen. Lisätietoja verotuksesta saa omasta vero-toimistosta sekä verohallinnon Internet-sivuilta www.vero.fi.

Rahoitusvälineisiin liittyvistä riskeistä

Tässä luvussa on annettu yleinen kuvaus sijoituspalvelun kohteena olevista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä siten kuin Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa edellytetään. Kuvaus ei ole miltei yhtä syvällinen eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin rahoitusvälineisiin liittyy. Rahoitusvälineen soveltuvuus tulee aina arvioida sijoittajakohteisesti. Sijoittajan tulee perehtyä rahoitusvälineitä koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin ennen sijoituspäätöksen tekemistä, jotta sijoittaja voi ymmärtää rahoitusvälineisiin liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset sijoittajan taloudelliseen asemaan. Sijoittajan tulee harkita huolellisesti rahoitusvälineen asianmukaisuus aiottuun käyttötarkoitukseen myös muuttuvissa olosuhteissa.

Osakkeet

Osake on osakeyhtiön liikkeeseen laskema oman pääomanehtoinen arvopaperi. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseen laskeneen osakeyhtiön arvosta. Sijoittaminen yhtiön osakkeeseen oikeuttaa myös yhtiön maksamaan osinkoon.

Osakkeet voivat olla kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla (pörsissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) tai muussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Lisäksi osakkeet voivat olla kaupankäynnin kohteena säännellyn markkinan ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella.

Osakesijoitusten riskejä ovat osakkeiden hinnanvaihteluun liittyvä riski (markkinariski) ja kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski (likviditeetti). Osakkeiden hinnanvaihteluun vaikuttaa sekä markkinoiden yleinen kehitys että tiedot liikkeeseenlaskijan menestykseen vaikuttavista seikoista. Osakesijoituksiin sisältyy mahdollisuus menettää koko sijoitettu pääoma, jos liikkeeseenlaskija ajautuu konkurssiin. Riskiin vaikuttaa yleisesti myös mm. liikkeeseenlaskijan toimiala, lainsäädännön muutokset sekä mm. liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä ja omistuksen jakautuminen. Vieraan valuutan määräisten osakkeiden arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset. Kehittyvien markkinoiden osakkeisiin sijoittamista voidaan pitää muita osakesijoituksia riskipitoisempänä, koska näille markkinoille on tyypillistä vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut, vastapuoliriskit sekä osakemarkkinoiden alhaisempi likviditeetti. Osakkeisiin rinnastetaan myös merkintä- ja optio-oikeudet, jotka oikeuttavat merkitsemään niitä liikkeeseenlaskeneen yhtiön

osakkeita. Merkintä- tai optio-oikeuden hinta riippuu liikkeeseenlaskijan osakkeen hintakehityksestä sekä sen lisäksi optio-oikeuden toteutushinnasta, osakkeen volatiliiteetista, korkotasosta ja optio-oikeuden jäljellä olevasta juoksuajasta. Merkintä- ja optio-oikeuksien volatiliiteetti on korkeampi kuin alla olevan osakkeen, johtuen pienemmästä sitoutuneesta pääomasta (ns. vipuvaikutus).

Rahamarkkinainstrumentit

Rahamarkkinainstrumentteihin luetaan valtion velkasitoumukset, sijoitustodistukset, yritystodistukset, kuntatodistukset ja ECP:t (Euro Commercial Paper). Lyhyet rahamarkkinasijoitukset ovat pääsääntöisesti ns. nollakorkoisia todistuksia (diskonttopapereita), jonka haltijalle liikkeeseenlaskija maksaa todistukseen merkittynä eräpäivänä nimellisarvon. Sopimusten maturiteetti on tyypillisesti 1-12 kuukautta. Sijoitukseen liittyy olennaisesti liikkeeseenlaskijan luottoriski. Nollakorkoisten rahamarkkinasijoitusten tuotto muodostuu hankintahinnan ja nimellisarvon (tai takaisinmyyntihinnan) erotuksena. Hankintahinta ja takaisinmyynnin hinta saadaan diskonttaamalla nimellisarvo ko. periodille noteerattavalla korkoprosentilla kaupan arvopäivästä eräpäivään. Sopimuksen voi tarvittaessa myydä jälkimarkkinoilla. Takaisinosto tapahtuu ostohetken markkinahintaan. Rahamarkkinainstrumentteihin kuten muihinkin korkoinstrumentteihin liittyvä riski voidaan jakaa kahteen osaan. Toinen on korkotason vaihtelusta ja instrumentin maturiteetista johtuva riski (korkoriski), toinen liikkeeseenlaskijan / talletuksensaajan maksukykyyn liittyvä riski (luottoriski). Luottoriskin merkitys korostuu korkoinstrumenteissa, joissa liikkeeseenlaskijan luottoluokitus on alhainen. Mikäli liikkeeseenlaskija tulee maksukyvyttömäksi, se ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan sijoittajaa kohtaan jolloin sijoittaja voi menettää koko sijoituksensa pääoman, mahdollisen tuoton osittain tai kokonaan sekä maksamansa ylikurssin ja kulut ja palkkiot.

Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat ovat kassavirtapohjaisia instrumentteja, joiden arvo määritellään niiden kassavirtojen nykyarvojen kautta. Kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan kaikki kassavirrat tunnetaan, mutta vaihtuvakorkoisen joukkovelkakirjalainan kassavirrat riippuvat korkotason vaihteluista. Kassavirrat muodostuvat kuponkikoroista ja lainan pääoman takaisinmaksuista. Tällöin joukkovelkakirjalainan arvo määräytyy markkinoilla vallitsevan tuotovaatimuksen eli diskonttokoron mukaisesti.

Joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskijana voivat olla esim. valtio, kunta, yritys tai vakuutus- ja rahoituslaitos. Liikkeeseen laskettavien joukkovelkakirjalainojen tuoton määräytymisperusteet määritellään kunkin yksittäisen lainan ehtoissa. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio.

Joukkovelkakirjalainaan tavallisesti liittyvät riskit ovat korkoriski ja luottoriski. Korkoriski tarkoittaa riskiä korkotason heilahtelusta. Korkotason nousu laskee joukkolainan myyntiarvoa jälkimarkkinoilla ja korkotason lasku puolestaan lisää arvoa. Joukkovelkakirjalainaan liittyy myös luottoriski eli riski siitä, ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin velkakirjaehtojen mukaisesti. Selvitysrisi merkitsee tappion-vaaraa, joka syntyy osapuolten välille maksujen sekä toimitusten yhteydessä, mikäli vastapuoli ei kykene suoriutumaan velvoitteistaan. On mahdollista, ettei lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa. Mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen lainan eräpäivää, voi velkakirjan sen hetkinen markkinahinta olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi. Sijoittajalla tai liikkeeseenlaskijalla voi lainakohtaisissa ehtoissa mainituin tavoin olla oikeus vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin voi liittyä myös valuuttakurssiriskiä.

Strukturoitu tuote on yleensä joukkovelkakirjalaina, jonka tuotto on yleensä osittain tai kokonaan sidottu ennalta määrätyn kohde-etuuden arvonkehitykseen. Strukturoituun lainaan voi liittyä liikkeeseenlaskijan sitoumus maksaa sijoittajalle eräpäivänä takaisin vähintään lainan nimellismäärä tai erikseen mainittu muu osuus lainan nimellismäärästä. Sitoumus on voimassa täysimääräisesti vain lainan eräpäivänä, ja siihen liittyy liikkeeseenlaskijan luottoriski. Sitoumus ei koske lainasta mahdollisesti maksettua ylikurssia tai merkintäpalkkiota. On lisäksi mahdollista, että liikkeeseenlaskija ei anna edellä mainittua sitoumusta. Lainoihin liittyy myös riski kohde-etuuden arvon kehittymisestä laina-aikana. Mikäli sijoittaja myy lainan ennen eräpäivää, hän saattaa saada luovutusvoittoa tai kärsiä luovutustappiota. On mahdollista, ettei lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa, jolloin sijoittaja ei pysty myymään joukkovelkakirjaa markkinoilla. Indeksilainan tai muun strukturoidun lainan markkina-arvoon laina-aikana vaikuttaa korkotaso sekä kohdeetuuden arvonmuutos. Kohde-etuus voi olla osake (ml. osakekori, osakeindeksi tai näistä muodostettu kori), hyödyke, valuuttakurssi (ml. kori, indeksi tai indesikori) korko tai korkoero, inflaatio (ml. kuluttajahintaindeksi) luottoriski tai edellisten yhdistelmä. Kohde-etuuden arvo voi laina-aikana nousta tai laskea. Strukturoidun joukkovelkakirjalainan rakenteeseen voi sisältyä johdannaisrakente, joka aiheuttaa riskin siitä, että jo pienellä rahoitusvälineen kohde-etuuden muutoksella voi olla suuri positiivinen tai negatiivinen vaikutus rahoitusvälineen tuottoon ja arvoon. Strukturoituun tuotteeseen liittyy luottoriski, eli riski siitä ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin velkakirjaehtojen mukaisesti.

Debentuurilaina on joukkovelkakirjalaina, joka on liikkeeseenlaskijan konkurssitilassa etuoikeudeltaan huonommassa asemassa kuin liikkeeseenlaskijan muut sitoumukset. Tavallista lainaa suuremman riskin ja huonomman likviditeetin vuoksi debentuurilainalle maksetaan yleisesti parempaa korkoa kuin muille joukkovelkakirjalainoille.

Vaihtovelkakirjalaina on joukkovelkakirjalaina, jonka haltijalla on oikeus vaihtaa omistamansa velkakirjat liikkeeseen laskijan osakkeisiin ennalta sovitulla vaihtosuhteella. Kuponkikorko on tavallisesti markkinoilla vallitsevaa liikkeeseenlaskijan luottoriskimarginaalia alaisempi.

Optiolaina on joukkovelkakirjalaina, johon sisältyy oikeus ostaa lainan liikkeeseenlaskijayrityksen osakkeita tiettyinä aikana määrättyyn hintaan. Lainalla ja optiolla voidaan käydä jälkimarkkinoilla kauppaa erikseen.

Vaihtovelkakirjalainan tavoin optiolainan kuponkikorko on alaisempi kuin tavallisen joukkovelkakirjalainan, koska osa kuponkikorosta on käytetty osakeoption ostamiseen. Mikäli liikkeeseenlaskija tulee maksukyvyttömäksi, se ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan sijoittajaa kohtaan jolloin sijoittaja voi menettää koko sijoituksensa pääoman, mahdollisen tuoton osittain tai kokonaan sekä maksamansa ylikurssin ja kulut ja palkkiot.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia ovat optiot, termiinit, futuurit, vaihtosopimukset, näiden yhdistelmät ja/tai muut vastaavat sopimukset. Johdannaissopimukset voivat olla vakioituja tai vakioimattomia (OTC-johdannaiset). Johdannaissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka arvo voi riippua sopimuksen kohde-etuuden arvon muutoksista, hintavaihtelusta eli volatiliiteetista, korkotason vaihtelusta, sopimuksen erääntymisajasta tai muusta johdannaisten arvoon vaikuttavasta tekijästä. Johdannaissopimuksen kohde-etuutena voi olla esim. osake, valuutta, korko, hyödyke, luottoriski, indeksi tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku. Johdannaissopimusten voimassaoloaika vaihtelee hyvin lyhyestä useisiin vuosiin. Kohde-etuuden arvon muutoksen eli markkinariskin lisäksi johdannaissopimusten arvoon ja sopijapuolten suoritusvelvollisuuksien määrään, ajoitukseen ja toteutukseen voivat vaikuttaa mm. lainsäädännön muutokset sekä vastapuolen maksukyvyttömyydestä johtuva suoriutumisen viivästymisen ja luottotappion riski.

Johdannaissopimuksen lopullinen tuotto riippuu valitun kohde-etuuden kehityksestä. Johdannaissopimuksen tuottoon vaikuttavat myös muut sopimuksen ehoissa mahdollisesti mainitut tekijät sekä mahdollisen vaadittavan vakuuden asettamiseen liittyvät kustannukset. Etenkin vakioimattoman johdannaissopimuksen ehtojen muuttaminen tai sopimuksen päättäminen kesken sopimuskauden tai oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen kolmannelle osapuolelle saattaa viedä aikaa ja aiheuttaa kustannuksia. Sopimusvelvoite täytetään lähtökohtaisesti toimittamalla kohde-etuus tai suorittamalla sopimuksen arvo rahassa lunastuspäivänä. Koska johdannaiset ovat kohde-etuutta koskevia sopimuksia, yllä kuvatut kohde-etuuksiin liittyvät riskit ja niistä aiheutuvat hinnanvaihtelut vaikuttavat suoraan johdannaisten arvoon. Johdannaissopimuksista voi tyypistä riippuen aiheutua asiakkaalle muita taloudellisia sitoumuksia tai velvoitteita kuin hankintakustannus, ja hankintaan voi liittyä vakuusvaatimus tai muita velvoitteita. Johdannaissopimuksen arvo voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti, jolloin mahdollinen vakuusvaje voidaan joutua kattamaan lisävakuuksilla. Vakuus voidaan myös joutua realisoimaan. Johdannaisten likviditeettiin saattaa sisältyä rajoituksia. Vieraan valuutan määräisten johdannaisten arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset. Johdannaissopimuksista voidaan muodostaa yhdistelmiä. Yksittäisen johdannaissopimuksen ehdot voivat olla sellaisia, että voitto-/tappiomahdollisuus voi kasvaa hyvin suureksi. Tappioriski voi tietyissä strategioissa muodostua teoriassa rajattomaksi.

Warrantit

Warrantti on arvopaperistettu johdannainen, jolla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä). Ostowarrantti antaa oikeuden ostaa ja myyntiwarrantti oikeuden myydä kohde-etuuden tietyinä päivinä tiettyyn hintaan. Kohde-etuus on yleensä osake tai indeksi, mutta se voi myös olla esimerkiksi mikä tahansa hyödyke tai valuutta. Warrantin toteutushinta määrittää hinnan, jolla sijoittajalla on oikeus ostaa (ostowarrantti) tai myydä (myyntiwarrantti) kohde-etuus. Warrantin kerroin puolestaan osoittaa, kuinka monta warranttia tarvitaan kohde-etuuden ostamiseen tai myymiseen. Mikäli warrantilla on eräpäivänään arvoa, sijoittaja saa vastaavan summan joko rahana (nettoarvon tilitys) tai arvo-osuuksina (fyysinen toimitus). Eurooppalainen warrantti toteutetaan päättymispäivänä. Amerikkalaisessa warrantissa taas sijoittaja voi vaatia toteutusta milloin tahansa voimassaoloaikana. Warrantit ovat pääasiassa eurooppalaisia warrantteja.

Warranttien kaupankäynnissä keskeisessä osassa on warrantin liikkeeseenlaskijan antama markkinatakaus. Markkinatakauksessa liikkeeseenlaskija voi sitoutua antamaan warrantille osto- ja myyntinoteerauksen. Markkinatakauksen ehdot on kuvattu warranttia koskevassa esitteessä ja takauksen ehdot voivat vaihdella huomattavasti sekä liikkeeseenlaskija- että warranttikohteisesti.

Warrantti voi eräpäivänään olla arvoton, ja silloin sijoittaja menettää sijoituksensa. Ostowarrantti erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa alaisempi. Myyntiwarrantti puolestaan erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa korkeampi.

Warrantin riskejä ovat markkina-, luotto- ja valuuttariski. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen, ja luottoriski liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyyn. Valuuttariski tulee huomioida, jos kohde-etuus noteerataan muussa valuutassa kuin euroissa.

Sijoitusrahastot

Yllä kuvattuihin rahoitusvälineisiin ja niiden yhdistelmiin voidaan tehdä sijoituksia useimmiten suorien sijoitusten lisäksi myös sijoitusrahastojen kautta. Sijoitusrahaston omistavat siihen sijoittaneet sijoittajat osuuksiensa suhteessa. Sijoitusrahastoa hoitava rahastoyhtiö kerää yksityishenkilöiden ja yhteisöjen varoja yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat sijoitusrahaston.

Voitonjakoon perustuvan jaottelun mukaan sijoitusrahastot jaetaan rahastoihin, jotka jakavat voittoa vuosittain sekä kasvurahastoihin, joissa voitto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa. Samassa rahastossa voi olla sekä tuotto että kasvuosuuksia. Sijoitusrahasto sijoittaa rahasto-osuuksien myynnistä saamansa varat rahaston säännöissä ilmaistua sijoitusstrategiaa noudattaen.

Rahaston säännöistä ilmenevät rahaston sijoitustoiminnan tavoitteet ja rajoitukset. Sijoituskohteen valinnan mukaan sijoitusrahastot voidaan jaotellaan osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, pitkän koron rahastoihin, keskipitkän koron rahastoihin ja lyhyen koron rahastoihin. Näiden lisäksi on mm. raaka-ainerahastoja, vaihtovelkakirjarahastoja, yrityslainarahastoja. Useimmat sijoitusrahastot noudattavat sijoituspolitiikassaan riskin hajuttamista koskevia periaatteita. Eräät rahastot kuitenkin poikkeavat näistä periaatteista, jolloin niitä kutsutaan erikoissijoitusrahastoiksi. Tällaisia ovat perinteisten, sijoitusrajoitteiltaan muita rahastoja joustavampien rahastojen lisäksi esimerkiksi pääoman turvaamiseen pyrkivät suojarahastot sekä vipurahastot, jotka käyttävät sijoitustoiminnassaan johdannaissopimuksia (optioita ja terminejä). Jotkin erikoissijoitusrahastot on tarkoitettu vain ammattimaisille suursijoittajille. Rahastot eroavat toisistaan myös siten, että joidenkin tavoitteena on passiivinen indeksin seuraaminen (indeksirahastot), kun taas toiset pyrkivät aktiivisella sijoituskäytännöllä vertailuindeksiä korkeampaan tuottoon (aktiivirahastot). Rahastoyhtiön on lunastettava rahasto-osuudet sijoittajan niin vaatiessa. Sijoitusrahaston varoista peritään sen toimintaan liittyvät kulut, kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen, ja ne yksilöidään avaintietoesitteessä.

Rahaston riskitaso riippuu rahaston sijoitusstrategiasta. Sijoitettavien varojen hajauttaminen useampaan kuin yhteen toisistaan riippumattomaan sijoituskohteeseen pienentää rahaston kokonaisriskiä suhteessa yksittäiseen sijoituskohteeseen (ns. korrelaatio-efekti). Rahastot ovat pääsääntöisesti likvidejä päivittäin, mutta rahastojen likvidiä voi olla rajoitettu rahaston säännöissä esimerkiksi poikkeuksellisten markkinatilanteiden varalta rahasto-osuudenomistajien edun vuoksi tai rahaston harjoittaman sijoituspolitiikan vuoksi. Sen lisäksi erikoissijoitusrahastojen osuuksien lunastukset voivat olla mahdollisia vain tiettyinä ajankohtina esim. kerran kuukaudessa tai harvemmin. Vieraan valuutan määräisten rahastojen arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset.

ETF (Exchange Traded Fund) on säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) kaupankäynnin kohteena oleva rahasto, jonka kurssikehitys seuraa valittua indeksiä tai muuta kohde-etuutta. Osto- ja myyntinoteeraukset muuttuvat osakekurssien tapaan. ETF:ien kaupankäynti tapahtuu säännellyllä markkinalla kuten osakkeilla. Kaupankäynti säänneltyjen markkinoiden ulkopuolella on myös mahdollista. Likviditeetti määräytyy kohde-etuuden perusteella.

ETF-rakenteita on erilaisia ja rakenteet vaihtelevat liikkeeseenlaskijakohtaisesti. ETF-tuotteisiin liittyy muun muassa markkina-, valuutta- ja vastapuoliriskiä. Tuotteiden riskitaso vaihtelee kohde-etuuden ja sijoitusstrategian mukaan. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen, pääoma voi laskea tai sen voi teoriassa menettää kokonaan. Valuuttakurssiriski tulee huomioida kohde-etuuden valuutan sekä noteerausvaluutan suhteen. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla. ETF-tuotteisiin voi liittyä myös asiakasvarojen säilytystä koskeva riski erityisesti silloin, kun ETF sijoittaa varansa kehittyville markkinoille ja arvopapereiden säilytys hoidetaan alisäilytysjärjestelyillä kohdemaassa.

Nk. shortETF:t ovat rakenteita, joiden kurssikehitys seuraa päivätasolla käänteisesti kohdemarkkinaa tai -etuutta.

ETC

ETC:t (Exchange Traded Commodity) ovat arvopaperistettuja pörssinoteerattuja raaka-aineita, joilla voidaan käydä kauppaa säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) samalla tavoin kuin osakkeilla. ETC:n kurssikehitys seuraa esim. kohde-etuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hintaa. Mikäli ETC on toteutettu raaka-ainejohdannaisilla, vaikuttavat asiakkaan saamaan kokonaistuottoon myös ns. johdannaisten rullausvoitot tai -tappiot. Rullauksella tarkoitetaan toimenpidettä kun ETC myy erääntyvää raaka-ainefutuuria ja ostaa myöhemmin erääntyvää tilalle.

ETC:n riskejä ovat muun muassa markkina-, luotto-, valuutta- ja vastapuoliriski. Markkinariski liittyy kohdeetuuden hintakehitykseen, pääoma voi laskea tai sen voi teoriassa menettää kokonaan, jos ETC:n kohdeetuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hinta laskee. Sijoitusstrategiasta riippuen hinnanmuutos voi tietyillä ETC:illä olla suurempi kuin kohde-etuuden hinnanmuutos. Luottoriski koskee liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyä. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla. Valuuttakurssiriski tulee huomioida kohde-etuuden valuutan sekä noteerausvaluutan suhteen.

Ns. shortETC:t ovat rakenteita, joiden kurssikehitys seuraa päivätasolla käänteisesti kohdemarkkinaa tai – etuutta.

Rahoituspalveluun liittyvät verot

Sijoittajan tulee kiinnittää huomiota siihen, että rahoitusvälineiden ostamiseen, omistukseen ja myymiseen liittyy veroseuraamuksia. Sijoittajan tulee huolehtia riittävien verotusta koskevien tietojen hankkimisesta jo ennen sijoituspäätösten tekoa. Sijoitusta harkitsevien tulisi kääntyä veroasiantuntijan puoleen saadakseen tietoja Suomen verolainsäädännön mukaisista tai muista veroseuraamuksista koskien rahoitusvälineiden ostamista, omistamista ja myymistä.

Kaupankäynti rahoitusvälineillä

Rahoitusvälineitä koskeva kaupankäynti tapahtuu markkinapaikan sääntöjen mukaisesti. Rahoitusvälineiden markkinoita ei saa väärin esimerkiksi antamalla rahoitusvälineestä harhaanjohtavaa osto- tai myyntitarjousta, käymällä näennäiskauppaa tai muulla vilpillisellä toimintatavalla. Näennäiskaupalla tarkoitetaan esimerkiksi tilanetta, jossa henkilö käy kauppaa itsensä tai omistamansa yhtiön kanssa

Määritelmiä:

Luottoriski: Riski siitä, ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin rahoitusvälineen liikkeeseenlaskun ehtojen mukaisesti

Markkinariski: Markkinariski tarkoittaa riskiä markkinahinnan vaihtelusta. Markkinariskejä ovat korko-, valuutta-, osake- tai muu hintariski.

Korkoriski: Korkoriski tarkoittaa riskiä korkotason heilahtelusta. Korkotason nousu laskee joukkolainan myyntiarvoa jälkimarkkinoilla ja korkotason lasku puolestaan lisää arvoa.

Valuuttariski: Valuuttariski tarkoittaa riskiä valuuttakurssien vaihtelusta.

Vastapuoliriski: Riski sitoumuksen vastapuolen kyvystä suoriutua velvoitteistaan. (Tämä voi koskea mm. johdannaisopimuksia, korkosijoituksia, strukturoituja sijoituksia, ETFä ja valuuttakauppoja.)

Selvitysrisi: Kaupan toteutukseen liittyvä riski, eli sovittu kauppa ei toteudu joko siksi, ettei vastapuolella ole joko toimittava arvopaperia tai maksaa vaadittua kauppahintaa.